

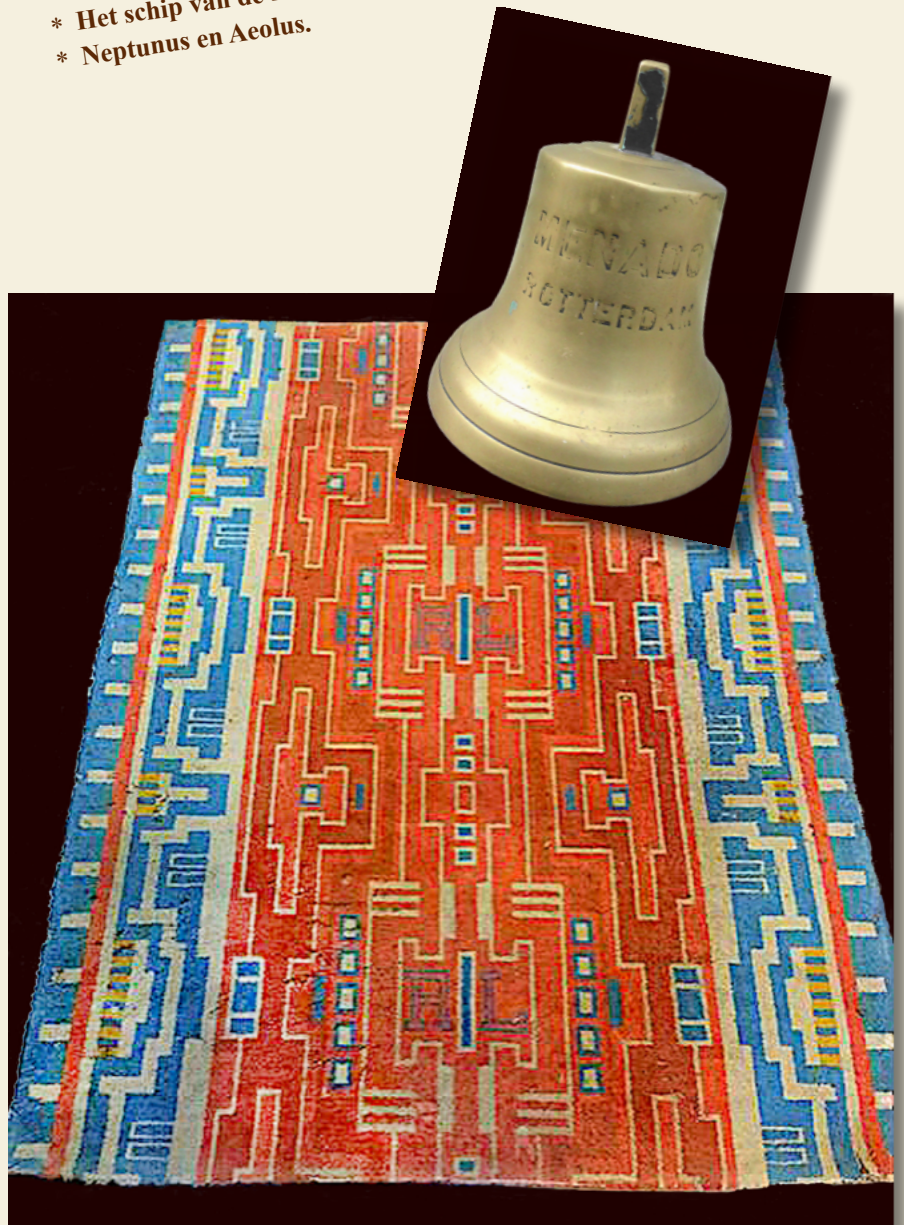
LLOYD-ATELIER - NETERSEL

GRATIS DIGITALE NIEUWSBRIEF VAN LLOYD-ATELIER - NETERSEL

EERSTE JAARGANG, NUMMER: 8 - OKTOBER 2019

- In dit nummer onder andere:
- * Bijdragen aan en vorderingen bij de bouw van het Lloyd-Atelier.
 - * De ondergang van het ms Modjokerto-1 in maart 1942.
 - * Aangekocht een stuk tapijt/loper van het ms Dempo.
 - * Louis Armstrong speelde op het ms Wonosobo!
 - * Geruild: de scheepsbel van het ss Menado.
 - * Het schip van de maand: het 'ss Menado'.
 - * Neptunus en Aeolus.

Dit gratis, digitale magazine is bestemd voor relaties van het Lloyd-Atelier te Netersel, bestaande uit aangemonsterden tot 9 juni 2010 (oprichting KRL-Museum), familieleden van Slamatslachtoffers en belangstellenden die zich hebben aangemeld. Inschrijven en uitschrijven s.v.p. via e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com

COLOFON:

'LLOYD - ATELIER' - NETERSEL

Eindredactie: Ed van Lierde
Tekstcorrectie:
Josje van Lierde-OlivierUitgever:
Ed van Lierde - Netersel
Telefoon: 0497 - 840999
E-mail: Lloydexpo19@gmail.com**KATA PENGANTAR**

De zomer lijkt nu toch echt voorbij, de bladeren aan de bomen nemen de prachtigste kleuren aan en het fysieke werk aan het Lloyd-Atelier wordt, door het uitblijven van nog meer Brabantse hittegolven, een stuk draaglijker. De komende maanden zal het accent van de werkzaamheden aan het Lloyd-Atelier dus binnen liggen.

In het septembernummer lichtte ik al stiekem een tipje van de sluier op door u te melden dat ik enkele bijzondere en zeer oude collectie-items had bemachtigd. Via een ruil werd de 111-jarige scheepsbel van het ss Menado aan de collectie toegevoegd en het is daarmee direct de oudste scheepsbel uit mijn collecties, de oudste bel daarna is die van het ss Ameland (103 jaar oud). Het andere item is, gezien de leeftijd van bijna negentig jaar, ook een item dat ondanks die hoge leeftijd nog fris oogt, namelijk een stuk tapijt/loper afkomstig van het ms Dempo. Dit verrassende erfgoed-stuk gaat een opvallende rol spelen bij de aankleding van de eerste klas eetzaal van de Dempo.

Het moment dat ik bij het Lloyd-Atelier mijn vrienden en kennissen weer kan ontvangen, nadert in rasse schreden en eigenlijk kan ik niet wachten tot het zover is, ook al laat het derde gedeelte van de expositie nog een aantal maanden op zich wachten. Mocht u in de buurt zijn, schroom niet om, na een telefoontje, langs te wippen. Ondanks dat alles nog niet af is, is dat zeker al de moeite waard welkom dus!!

Ed van Lierde

VORDERINGEN BIJ BOUW LLOYD-ATELIER !**Bijdragen in de bouwkosten**

Wat fijn om te mogen ervaren dat steeds meer supporters van het Lloyd-Atelier, noem ze: 'onze harde kern', financiële steun voor de bouw van het Lloyd-Atelier blijven geven. Daar zijn deze maand weer vier schenkers bijgekomen, namelijk: Oud Lloyd-Hofmeester Fred van der Heijden, Slamatchter Hennie Kelders-van Langeveld (dochter van Gijsbert van Langeveld, 2e machinist van de Slamatch), Slamatchter Anje ten Have (1e Machinist van de Slamatch) en Ria Neuerburg-De Kloe (dochter van Lloyd-Restaurateur, Jan de Kloe).

Allen méér dan uitgebreide dank voor deze geweldig hulp die we goed kunnen gebruiken!

EEN KLEINE BIJDRAGE ? JA GRAAG!

Als ook u de opbouw van het Lloyd-Atelier financieel wilt ondersteunen, houd ik me uiteraard meer dan aanbevolen. Als dat het geval mocht zijn, graag het bedrag storten op het speciale bouwrekeningnummer:

NL 46 RABO 0341072567

ten name van Ed van Lierde met s.v.p de toevoeging: "Bijdrage in opbouwkosten Lloyd-Atelier".

Bouw in twee fasen

We zijn nu druk doende met de eerste fase van de opbouw van het Lloyd-Atelier. Dit betekent in de praktijk dat ik dit jaar nog de bibliotheek, de Rotterdamsche Lloyd-kamer en de Horizon-kamer gereed wil hebben. Daarna zal, in fase-2, het Atelier onderhanden worden genomen, daar komt het 'Koninklijke'-gedeelte. De reden voor deze fasering is dat het dak van het Atelier eerst moet worden gerenoveerd.

Bouw en hulp daarbij

Zoals eerder aangegeven bestaan de opbouwkosten van het Lloyd-Atelier alleen uit materiaalkosten. Als het werk een bepaald specialisme vraagt, wordt naar professionele hulp gezocht. Zo zijn oud Lloyd-Werktuigkundigen Arie de Waardt en Harry van der Brugh al vijf keer in Netersel geweest en hebben het elektrische gedeelte op zich genomen. Jawel, volgens de laatste snuffjes en nieuwste regels, want het gaat uiteraard ook om (brand-)veiligheid. Het werk komt nu, langzaam maar zeker, uit de pure bouwfase. Het meest spannende deel, namelijk het inrichten van de ruimten, komt er aan. Te beginnen met de Bieb en het eerste Rotterdamsche Lloyd-deel. Als we aan het inrichten van het tweede Rotterdamsche Lloyd-deel toe zijn, is dat het moment waarop het grote scheepsmodel van de Sibajak eindelijk van Roermond naar Netersel kan worden vervoerd. Enfin, laat ik hieronder de vorderingen tot nu toe met enkele foto's wat visueler maken.

Oud Lloyd-Werktuigkundigen in hun element.

Harry van der Brugh bekijkt de verlichtingsdraden van de WOII-vitrine.

Arie de Waardt soldeert twee elektriciteitsdraden aan elkaar.

De 'Lloyd-bib' in wording, hier nog zonder boeken. Links hangen de louvredeurtjes die uit een officiershut van de Schelde Lloyd komen.

Deze kunnen we u niet onthouden; zie de spiegeling van de Patria in het Vitrine-glas.

De vitrine in de horizonkamer. Hier krijgt 'De Lloyd in WOII' uitgebreide aandacht.

OPROEP!! ROTTERDAMSCHES LLOYD SERVIES EN BESTEK OPROEP!!

Zoals in het voorwoord aangegeven, wil ik in mijn expositie de eerste klas-eetzaal van het ms Dempo visualiseren. De RL-loper/tapijt vormt bij de grote opgeblazen foto een kleurrijk accent. Het idee is een officiële Rotterdamsche Lloyd-tafel, voor twee personen, aan te kleden met een, in die tijd gevoerde, tafelschikking. Om dat te kunnen doen, ontbreekt een aantal items in mijn collectie, vandaar deze oproep. Hiernaast op de foto ziet u wat zoal nodig is en ik kan u aangeven dat ik de volgende items al voorhanden heb, namelijk: de menukaarten, een mes, een vork, een dinerlepel, een dinerbord en een zilveren potlood met RL-blocnote. **Heeft u nog items liggen die u deze goede bestemming wilt geven? Ik houd mij zeer aanbevolen! Graag uw reactie met wellicht mogelijkheden via:** Lloydexpo19@gmail.com

Het ss/ms MODJOKERTO-1

Vlak na de Tweede Wereldoorlog verscheen in het personeelsblad van de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd: 'Ons Nieuws' een serie artikelen met de titel: "De tol welke onze maatschappij aan de oorlog ter zee betaalde". Door in het 'Lloyd-Atelier magazine' aandacht te besteden aan een van die artikelen willen wij de slachtoffers eren. Voor hun en onze vrijheid hebben zij de hoogst mogelijke prijs moeten betalen.

De tol welke de Maatschappij aan de oorlog ter zee betaalde

VII

De ondergang van het m.s. „Modjokerto” in de Indische Oceaan ten Zuiden van Java op 1 Maart 1942

Toen de MODJOKERTO in de haven van Tjilatjap lag, stond de strijd om Java op het punt te beginnen en de Nederlands-Indische regering, die de ernst van de toestand inszag, liet instructies geven, dat de koopvaardij schepen, die zich nog in de Indische wateren en havens bevonden, zouden trachten te vluchten. Dienovereenkomstig kreeg de gezagvoerder van de MODJOKERTO van de Commandant-Zeemacht in Nederlands-Indië order onmiddellijk het anker te lichten en naar Colombo te varen, waar hem verdere orders zouden worden gegeven. De bemanning was echter slechts ten dele aan boord. Een aantal leden van de equipage was met verlof aan de wal om op verhaal te komen na de inspannende reis, die het schip achter de rug had. De gezagvoerder was evenwel aan boord en deze nam onmiddellijk maatregelen tot vertrek. Het schip

verliet Tjilatjap dus met dië leden van de bemanning, die toevallig aan boord waren, aangevuld met een nood-equipage van de wal. Door het overhaaste vertrek was het niet mogelijk de namen van de leden der bemanning door de bevoegde autoriteiten te laten registreren en het is dus niet bekend geworden, wie bij vertrek aan boord waren.

Het lot, dat dit schip en zijn bemanning getroffen heeft, is wel bijzonder tragisch. Niemand van de opvarenden heeft de ramp overleefd en wij kunnen dus slechts gissen hoe de toedracht ervan is geweest.

Het m.s. SIANTAR, dat een dag eerder onder dezelfde omstandigheden uit de haven van Tjilatjap was gevlucht, heeft op 1 Maart een radiotelegram van het m.s. MODJOKERTO opgevangen, dat dit schip door een vliegtuig achtervolgd werd, een half uur later gevolgd door het bericht, dat het schip door een oorlogsschip van onbekende nationaliteit werd achtervolgd, weer een half uur later gevolgd door het met de noodinrichting geseinde bericht, dat het schip zinkende was. De MODJOKERTO bevond zich toen op 12 graden 40 minuten Z.B. en 106 graden 40 minuten O.L. en de SIANTAR 100 mijl Noordwestelijker. Dit zijn de enige levenstekens,

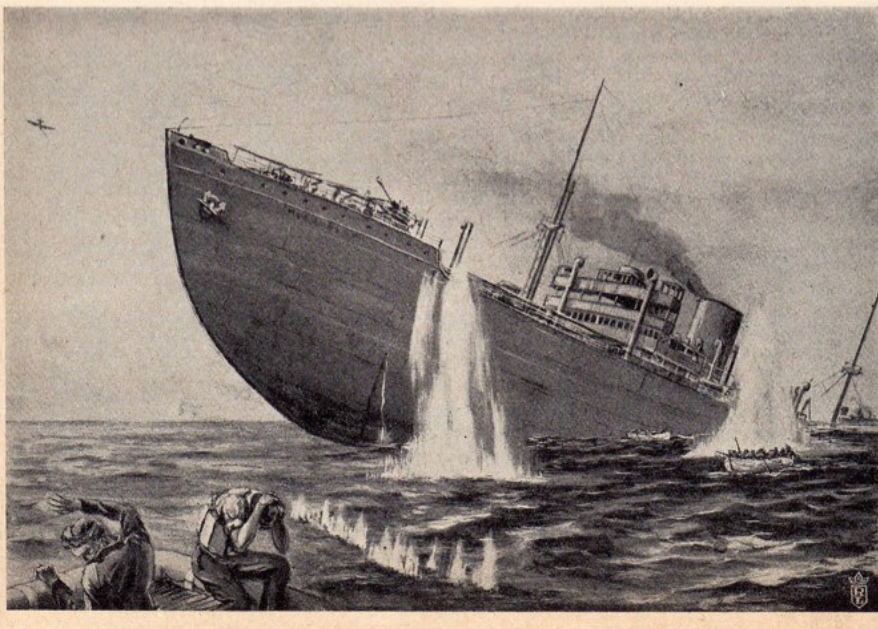

Massagraf Kendari

die na vertrek uit Tjilatjap van de MODJOKERTO zijn ontvangen. Van hen, die op die reis aan boord waren, heeft niemand zich ooit gemeld. De hoop, dat zich na de bevrijding van Java een of meer leden der equipage zouden melden, is lang levendig gehouden, maar uiteindelijk moest wel als vaststaand aangenomen worden, dat de MODJOKERTO door Japanse zeestrijdkrachten is aangehouden en tot zinken gebracht, waarbij de gehele bemanning is omgekomen.

Was men aanvankelijk van oordeel, dat de bemanning op zee was omgekomen, een in de tweede helft van 1946 in Kendari (Zuid-Celebes) gevonden massagraf deed vermoeden, dat zich onder de daar begravenen leden van de bemanning van de MODJOKERTO bevonden. Een nader onderzoek bevestigde dit vermoeden, zodat nu vaststaat, dat de bemanning, althans die leden, die de aanval hadden overleefd, aan wal is gebracht om na wie weet welke ontberingen uiteindelijk op Celebes te worden geëxecuteerd.

Aan boord van de nieuwe MODJOKERTO zal, zodra het schip binnen is, een plaquette worden aangebracht ter herinnering aan de bemanning van het ten onder gegane schip, met de namen van de omgekomenen.

Herdenking Modjokerto-slachtoffers te Tandjong Priok

Zoals de meesten van u weten, heb ik in 2016 onze jongens van de Modjokerto-1, samen met mijn echtgenote Josje, bij hun graven mogen/kunnen herdenken, ik was daar in verband met het Batavia-project. De indrukwekkende plechtigheid werd mede georganiseerd door de Nederlandse Culturele- en Defensie Attaché en de directeur Oorlogsgravenstichting, Robbert van de Rijdt. De Koninklijke Rotterdamsche Lloyd-vlag was voor die gelegenheid voorgehesen een onvergetelijke gebeurtenis, bijna 75 jaar na dato!

Louis Armstrong komt aan boord

Kapitein Rennes, staande achter Ella Fitzgerald en Louis Armstrong, is kennelijk in zijn schik met de aanwezigheid van zijn gewaardeerde gasten

Louis Armstrong speelde op de „Wonosobo”

Donderdag 29 Augustus was een dag, die passagiers en bemanning van het m.s. *Wonosobo* niet spoedig zullen vergeten. Op een of andere wijze was kapitein M. J. Rennes ter ore gekomen, dat de wereldberoemde negertrompettist Louis Armstrong belang stelde in de *Wonosobo* en haar bemanning en dus nodigde hij hem uit, met zijn „band” eens aan boord te komen kijken en daar een eenvoudige lunch te gebruiken.

De uitnodiging werd gretig aanvaard en zo gebeurde het, dat band, gevolg en pers het schip bezochten. Getroffen door het gastvrije onthaal, wilde Louis zich ook niet onbetuigd laten en speelde hij met zijn band een aantal van zijn nummers. Gedurende een half uur klonk de

muziek van de beroemdste en best betaalde jazzband over het schip, tot groot enthousiasme van passagiers en bemanning.

Dat Armstrong het best naar de zin gehad heeft, bleek wel uit het feit, dat hij te laat in de studio kwam, waar hij voor de televisie had moeten optreden. Deze voorstelling moest worden uitgesteld. En toen Louis „Satchmo” Armstrong ’s avonds, tijdens het opvoeren van zijn show in een club, enigen der jongere officieren onder het publiek herkende, speelde hij dadelijk een speciaal voor de *Wonosobo* gearrangeerd nummer. Dat het voor de betrokken jongelui een meer dan genoeglijke avond werd, valt te begrijpen.

Handtekeningen verzamelen

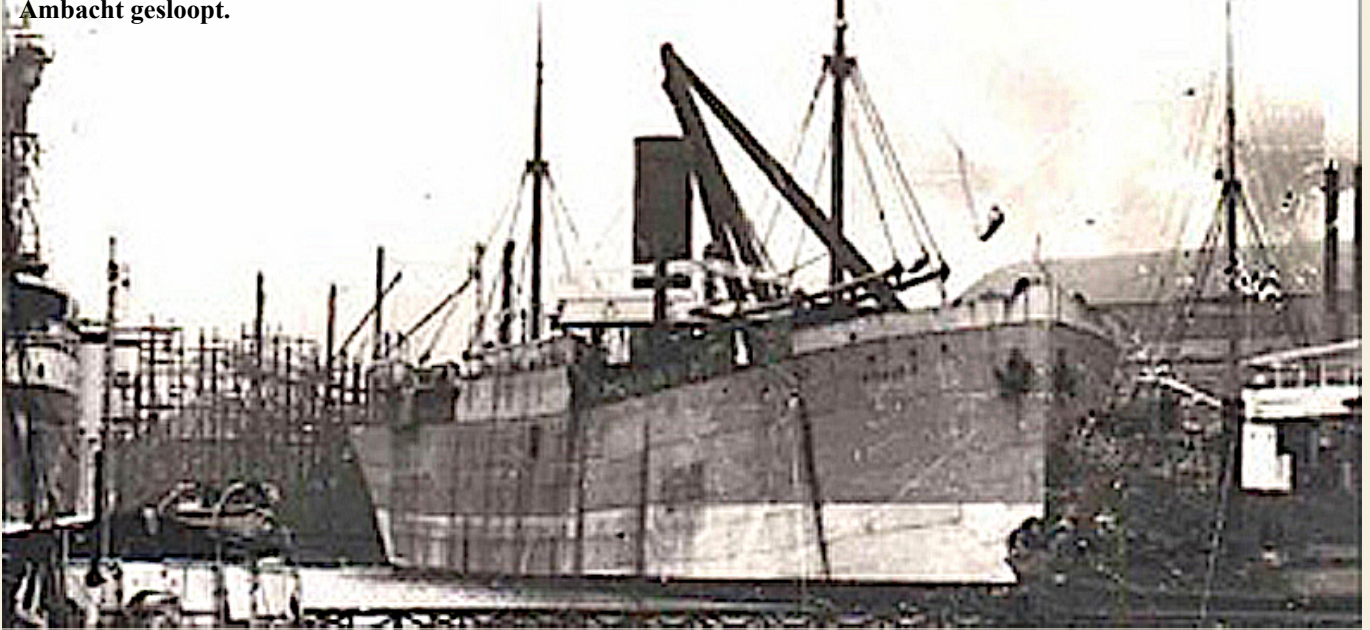

„The King of Jazz” (rechts) met zijn band

Ons kwartaalschip, is een 'onverschrokken' vrachtschip dat enkele jaren na haar tewaterlating de Eerste Wereldoorlog moest zien te overleven. Het kunnen aankopen van haar scheepsbel (nu 111 jaar oud!) is uiteraard de directe aanleiding om haar 'schip van de maand' te maken.

Karakteristiek en levensloop

Op 2 mei 1908 vertrok het ss Menado voor haar maiden trip naar Tandjong Priok. Zij was gebouwd bij Bonn & Mees te Rotterdam (bouwnummer-188). Tijdens een konvooivaart op 22 januari 1917 overleefde zij pogingen van een 'U-boot'-bemanning het schip op te blazen. De Menado kon door haar eigen bemanning gerepareerd worden en hervatte haar reis van Nederlands Indië naar Rotterdam. Op 15 april 1930 werd ze te Rotterdam opgelegd en op 20 november 1931 voor de sloop verkocht. Op 23-jarige leeftijd (20 november 1931) werd het ss Menado te Hendrik Ido Ambacht gesloopt.

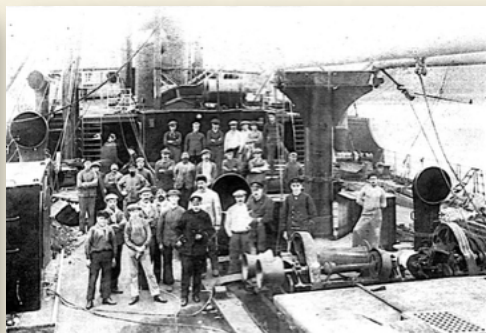

Technische gegevens

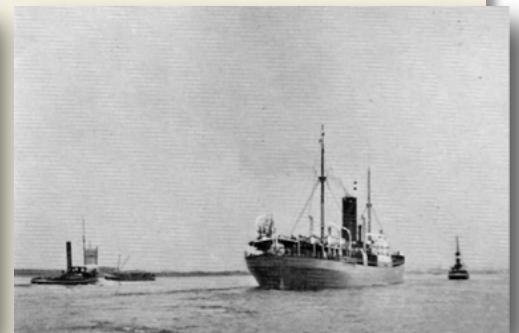
Roepletters: PLVC en PFXV. Type: Vrachtschip, type: full scantling, zes passagiers en drie dekken. Lengte over alles: 124,44 meter, breedte: 15,69 meter, holte: 10,47 meter. Bruto tonnage: 5.877 register tons, Netto tonnage: 3.814 tons en Deadweight: 9.171 ton. Triple expansie stoommachine gebouwd door N.V. Koninklijke Maatschappij 'De Schelde'. Vermogen 2.400 ipk. waarmee het ss Menado, met één scheepsschroef, een dienstsnelheid van 11 knopen kon lopen.

Manado - Noord-Celebes, anno nu.

Groot deel van de bemanning op het voordek - 1908

ss Menado begeleid door twee sleepboten op de Nieuwe Waterweg - 1910

Duits ziekenvervoer tijdens WO-I - 1914

Bemanningen van ss Menado, ss Bandoeng en ss Jacatra getorpedeerd bij 'Lands End' - 1917

Deze 'Flessenpost' is bedoeld om de lezer, indien gewenst, de mogelijkheid te geven zichzelf meer te betrekken bij het 'wel en wee' van het Lloyd-Atelier. In deze rubriek is plaats ingeruimd voor meningen, vragen, overwegingen, ideeën, etc. Vanwege de beperkte ruimte kan de tekst bij meer uitgebreide reacties ingekort worden, zonder overigens aan de essentie van de inhoud te komen.

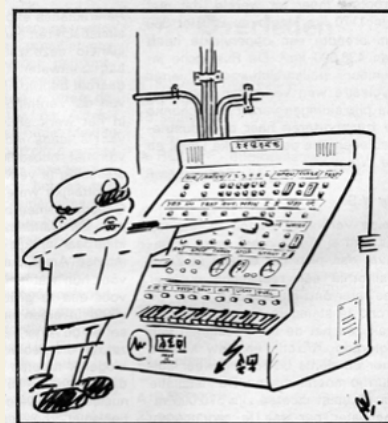
DEZE MAAND ZIJN ER GEEN FLESSENPOST INZENDINGEN!

Wij roepen u hierbij graag op korte bijdragen in de vorm van vragen, opmerkingen etc. te deponeren op het e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com waarna ik deze bijdragen plus antwoorden (indien niet te uitgebreid) zoveel mogelijk in het daaropvolgende magazine zal proberen te plaatsen. Wilt u in uw e-mail dan wel aangeven dat de tekst voor de rubriek **Flessenpost** is bestemd?

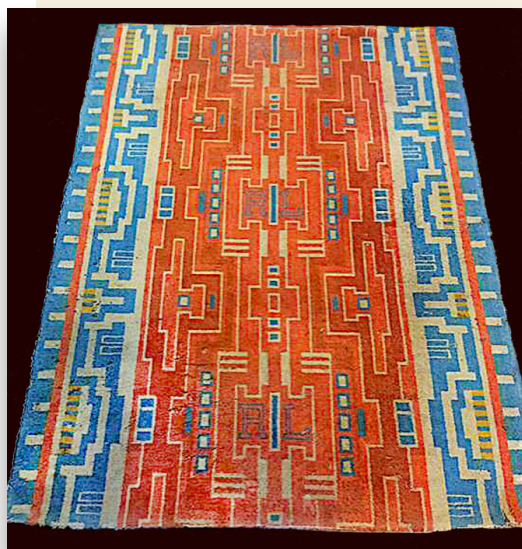

DE STURMANSLEERLING IN BEELD

Tekening: A.C. van de Veen

OPVALLENDE ERFGOED-AANWINSTEN!

Rotterdamsche Lloyd Tapijt/loper (jaren'30)

Eind september kon ik een machinaal geweven tapijt/loper uit het gangen- en trappenstelsel van ms Baloeran en ms Dempo bemachtigen. Dit prachtige Lloyd-erfgoedstuk werd in de jaren '30 van de vorige eeuw door de Koninklijke Vereenigde Tapijtfabrieken te Moordrecht (KVT), geweven. De Rotterdamsche Lloyd was voor de aankleding' van haar passagiersschepen vaste klant bij de in 1919 opgerichte tapijtfabriek.

Het stuk tapijt/loper kwam op het juiste moment in beeld. Momenteel ben ik voor de expositie in het Lloyd-Atelier druk doende met het creëren van een sfeerbeeld waarin, met een grote opgeblazen foto, de eerste klas-eetzaal van het ms Dempo een hoofdrol speelt. Ik ben erg in m'n nopjes met het stuk tapijt dat de afmetingen: 140 x 103 cm heeft, het zal dat nagetreefde sfeerbeeld zeker een stukje authentiek maken!

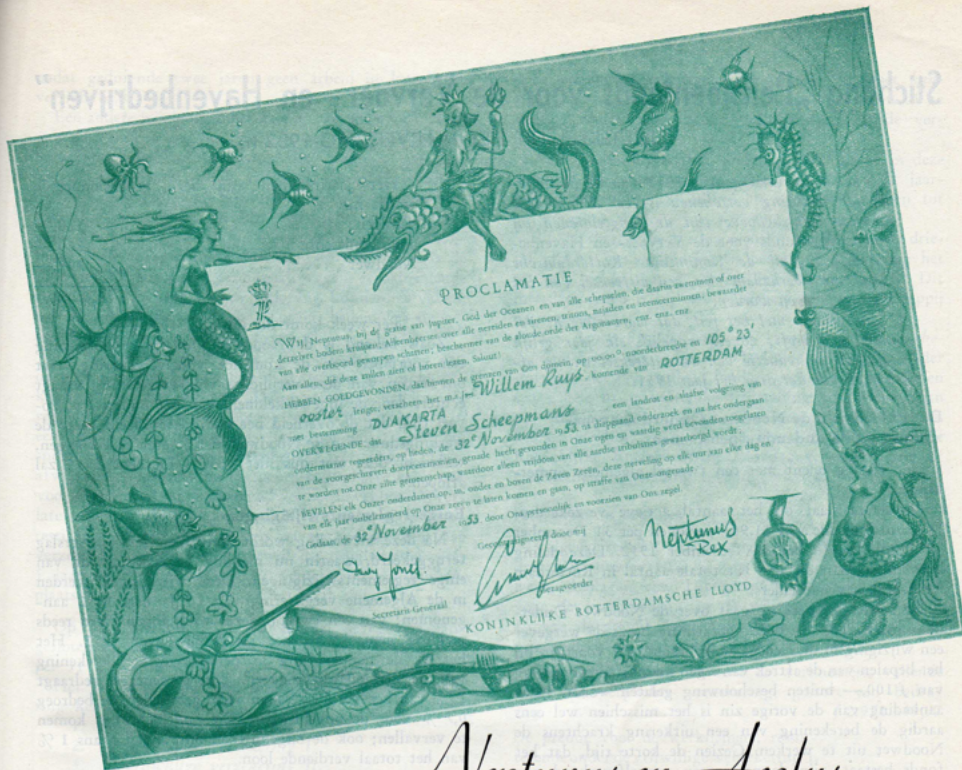
De scheepsbel van het ss Menado (1908)

Dat gelukkig niet alles met pecunia moet worden aangeschaft, blijkt uit de uitzonderlijke ruil die ik heb kunnen maken met een Belgische persoon die brons/koperen werfplaten verzamelt van o.a. de Engels werf William Gray & Co. Het toeval wilde dat ik een aantal jaren geleden te Stavoren zo'n plaat had aangeschaft. Reden daarvan was dat bij deze werf maar liefst vier schepen van de Rotterdamsche Lloyd waren gebouwd, namelijk het ss Ameland-1 (1899), het ss Bengalen-1 (1906), het ss Arakan (1912) en het ss Bondowoso (1919). Het ss Menado was overigens weer in Nederland gebouwd! Als je een erfgoedstuk dat aan de Lloyd gerelateerd is, kunt ruilen tegen een top Lloyd-erfgoedstuk, hoeft niet lang nagedacht te worden en kan het gebeuren dat de scheepsbel van het ss Menado nu al, met uitgebreide trots, in het Lloyd-Atelier hangt, direct naast de nog lege boekenkasten in de Lloyd-bibliotheek (zie foto rechts).

Klepel en 'allemanseindje'

De klepel ontbrak helaas, maar deze kon direct worden overgezet van een andere 'algemene' scheepsbel die ik nog in voorraad had. Oud Lloyd-Kabelgast Giel van Laarhoven uit Lage Zwaluwe heeft in 2012 het manila 'allemanseindje', met 'Turkse knoop' aan de onderzijde en nog vele andere touwzaken, speciaal voor mijn exposities gemaakt. Giel is in 2014 helaas van ons heengegaan!

Neptunus en Aeolus

REIKTEN ELKAAR DE HAND TERWILLE VAN EEN VROUW

Het rijk der oude goden heeft geschud op zijn grondvesten, want Neptunus, de god der zeeën, en Aeolus, de god der winden, die, na lange jaren van strijd, nu al vele eeuwen achtereen onderling geen relaties onderhouden en elkaar zelfs met soevereine minachting voorbij gaan, wanneer ze elkaar ergens in het grote heelal ontmoeten, hebben onlangs de handen inéén geslagen terwille van een nietig menskind, een nazaat van Eva, U weet wel!

Het gebeurde aldus. Ik las in „De Wolkenridder”, het personeelsblad van de K.L.M., onder het opschrift „Fluisterende Aeolus”, de volgende brief, die de heer G. van Hulsen, Chef van de afdeling Reisvoorzieningen van de K.L.M., had geschreven aan een heer in Djakarta, die per vliegtuig naar Indonesië had gereisd:

„Wij kwamen in het bezit van Uw aanvraagkaart voor een evenaarcertificaat ten name van Uw vrouw, die per m.s. Willem Ruys van Rotterdam naar Djakarta reisde.

Namens Zijne Majesteit Aeolus, de god der Winden, moeten wij U echter teleurstellen, daar bij ons heeft ingefluisterd, dat bij boegenaamd geen betrekkingen onderhoudt met Neptunus, de god der zeeën, en dat tussen hen beiden een gentlemen's agreement is gemaakt, dat Z.M. Aeolus' zorgen zich uitstrekken tot alle luchtvaartuigen, van superconstellations tot en met luchtballons,

terwijl Z.M. Neptunus zich meer in het bijzonder bezig houdt met alle watervoertuigen, inclusief de waterfiets.

Wij adviseren U bij de N.V. Kon. Rotterdamse Lloyd een goed woordje voor Uw vrouw te doen i.z. een Neptunus-dooptcertificaat voor haar.”

Terstond heb ik toen een volledig ingevulde proclamatie van Neptunus, zoals deze op vele onzer schepen wordt uitgereikt, aan de heer van Hulsen doen toekomen. Deze heeft er toen voor gezorgd, dat dit evenaarcertificaat te bestemde plaats zou komen, blijkens het volgende, door mij ontvangen, schrijven:

„Nauwelijks hebben wij kunnen vermoeden, dat het gefluister van Aeolus zou doordringen tot het Rijk van Neptunus. Wij zijn U zeer erkentelijk voor de toezending van de Neptunus-oorkonde, welke wij beden naar Djakarta hebben doorgezonden. Wij twijfelen er niet aan, of deze broederlijke samenwerking tussen de godbeden Neptunus en Aeolus zal door bedoelde passagier zeer op prijs worden gesteld.”

Neptunus en Aeolus na zoveel eeuwen hand in hand Hoe bestaat het! De macht der vrouw is inderdaad grenzeloos. Mannen, weest toch op Uw hoede! Kn.

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

